

YTTRANDE

Dnr Fi2022/01157

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 22 augusti 2022

Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14)

Sammanfattning

SPF Seniorerna stöder de flesta av utredningens förslag och delar bitvis dess bedömningar.

SPF Seniorerna föreslår att en parlamentarisk kommitté tillsätts med uppdrag att fördjupa diskussionen om hur bostadsmarknadens funktion kan förbättras och hur det allmännas ansvar för bostadsförsörjningen kan stärkas. I en sådan utredning ska hänsyn tas till seniorers behov av bostäder att åldras i.

Allmänt

Utredningen nämner så gott som inte alls seniorers bostadsbehov. Detta är förvånande eftersom en stor del äldre hushåll ruvar på ett åtråvärt segment av bostadstocken: den ägda bostaden. Om dessa bostäder kom ut på marknaden skulle de bidra till att korta flyttkedjor. Flera undersökningar visar att majoriteten av bostäder, som erbjuds seniora hushåll, inte är tillräckligt attraktiva i fråga om lokalisering, funktion och utformning eller ekonomi.

Boendefrågorna för seniorer från 55 år och uppåt är njuget behandlat av staten, vilket inte bara gäller detta betänkande. Inte sedan betänkandet *Bo bra hela livet* (SOU 2008:113), kampanjen *Bo bra på äldre dar* och betänkandet *Bostäder att bo kvar i* (SOU 2015:85) har frågorna ventilerats. Omsorgsboendefrågorna har varit högt prioriterade, vilket är bra. Dessa berör emellertid en liten, om än och likväl betydelsefull, andel av 65-plussarna. Men bostadspolitikerna berör i betydligt mindre utsträckning de relativt normala bostäder som seniorhushåll ska kunna bebo sista halvan av livet. Dessa seniorbostäder ska rymma de behov som brukar följa med stigande ålder, till exempel funktionsnedsättningar, hemtjänst och hemsjukvård samt ofrivillig ensamhet.

SPF Seniorerna delar analysen i den särskilda utredarens slutord. Det vill säga att målet för bostadsförsörjningen nås om lokala styren använder de föreslagna verktygen och

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

ytterligare reformer kommer på plats samt att alla samhällsaktörer gör vad som behövs – inte bara vad som krävs.

11.1 Utredningens samlade bedömning

SPF Seniorerna delar delvis utredningens bedömning.

SPF Seniorerna anser att den samlade bedömningen ska kompletteras med seniora hushålls behov. Seniorer utgör en femtedel av befolkningen och 30 procent av bostadshushållen samt nyttjar en betydande del av den tillgängliga bostadsytan i landet. Genom vårt specifika bostadsinnehav och bostadsbehov kan vi ha stor betydelse, rentav lösningen, på några av bostadsmarknadens stora problem.

För övrigt anser vi att uttrycket som myntas i detta avsnitt – sänk tröskeln till en god bostad – inte är så välfunnet i bostadssammanhang, där det fysiskt sett inte bör finnas några trösklar från tillgänglighetssynpunkt, allra minst för oss äldre hushåll.

11.2.1 En ny bostadsförsörjningslag

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att en ny samlad bostadsförsörjningslag som omfattar såväl stat som kommun ska ersätta lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

SPF Seniorerna anser att lagens term ”förtur” bör kunna avse seniorers tillgång till bostäder att åldras i, dvs. som är universellt utformade med hög tillgänglighet, till exempel med installerad hiss, tillräckligt stora trapphus och badrum som kan rymma rollator eller rullstol. Dessutom bor seniorer gärna i anslutning till platser där vi bott förut. Sådana förturer anser vi ska vara möjliga enligt den nya bostadsförsörjningslagen. (se även 11.2.2)

11.2.2 Målet för bostadsförsörjningen och dess innebörd

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag till mål.

11.2.3 Nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att regeringen året efter att ordinarie val har hållits ska ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen.

Vi ifrågasätter om bostadsförsörjningslagen är det rätta stället att anmoda regeringen till planering fyra år framåt i tiden, och om regeringen överhuvudtaget bör begränsas i sitt handlingsutrymme genom lagstiftning i denna typ av fråga. Nationella handlingsplaner är ett av en regerings alla verktyg och kanske inget som alltid ska tas fram och även om det ska tas fram kanske inte just med fyraårig periodicitet.

Att en kommun däremot ska ha en plan för sitt handlande inom bostadsförsörjningen är däremot nödvändigt. SPF Seniorerna anser att det är hos kommunerna som det huvudsakliga ansvaret för bostadsbyggandet ska ligga.

11.2.5 Ett utvecklat analysmaterial

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att den kommunala handlingsplanen ska, utöver demografisk utveckling, marknadsförutsättningar och vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på bostadsmarknaden, baseras på en analys av tidigare genomförda åtgärder.

Att en kommun ska analysera vad det genomförda bostadsbyggandet i kommunen inneburit är ett viktigt påpekande. Att Boverket blir metodutvecklare för ett sådant arbete är en bra lösning så att sådana konsekvensanalyser kommer till stånd.

11.2.7 Bestämmelser om att riktlinjer för bostadsförsörjning ska vara vägledande överförs till PBL

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att den befintliga bestämmelsen, 4 § lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, flyttas till plan- och bygglagen (2010:900) då bestämmelsen hänför sig dit.

Utredningen gör ett högst rimligt påpekande.

11.2.9 Bestämmelserna om kommunalt stöd till boendet överförs till den nya bostadsförsörjningslagen

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att den befintliga bestämmelsen, 2 kap. 6 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter upphävs och att dess första stycke flyttas till den nya bostadsförsörjningslagen.

Det vore önskvärt att kommunens stödbefogenheter kunde utökas. Vi önskar exempelvis ett återinfört stöd till installation av hiss, i likhet med det som fanns på 1980-talet, då kommunen och staten ihop med en fastighetsägare kunde bidra till att tillgängligheten i en bostadsfastighet kunde förbättras. SPF Seniorerna har i rapporten *Lönsamt med tillgängliga bostäder* (november 2015) genom en samhällsekonomisk analys visat att kommunen vinner på använda sig av denna befogenhet.

11.4.6 Utvidgad förordning om stöd till byggemenskaper

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att förordningen (2019:676) om stöd till byggemenskaper utvidgas till att omfatta vissa lokala utvecklingsbolag som har associationsformen aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning (svb).

11.4.7 Verksamhetsbidrag till intresseorganisationer som främjar användardrivet idéburet bostadsbyggande

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att det ska införas ett verksamhetsbidrag till intresseorganisationer som främjar utvecklingen av användardrivna idéburna bostadsaktörer.

11.4.8 Statligt topplån för bostäder på landsbygden behövs

SPF Seniorerna delar utredningens bedömning att det behövs ett statligt topplån för att främja byggande av bostäder på landsbygden av idéburna bostadsaktörer.

Mot bakgrund av föreslagna reformer under avsnitt 11.4.6 -7 utgör detta förslag ett bra och nödvändigt komplement.

I detta ärende har SPF Seniorernas förbundsordförande beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Fredrik von Platen, sakkunnig i boendefrågor, deltagit.

Eva Eriksson
Förbundsordförande